

LBRIS

We know
books

Dănuț Ungureanu

PAGINI ALESE
DINTR-O
VIATĂ NĂSCOCITĂ

R O M A N

t...

TRITONIC

Tritonic Books

București – 2025

Cuprins

Eclipsă totală / 9

Eu și de Gaulle / 21

Pasărea nemăiastră / 39

Studenti vs. baștani / 50

Termo / 67

Pijamale de Havana / 81

Parisul ucenicului / 94

O fată pe trotuar / 110

Și i-am zis lui Ciulei / 130

Piton în Pantelimon / 144

În adâncuri / 157

Moartea la Doi Mai / 168

Răzbunarea viselor / 181

Eclipsă totală

Pe 11 august 1999, jurnalistul și autorul Dănuț Ungureanu a creat *utopizorul*.

Cel puțin așa avusese de gând să-l numească, însă, în cele din urmă, a trebuit să cedeze altei sugestii, una - dacă nu mai potrivită, în orice caz mai convingătoare prin fermitate. Trebuie spus că printre trăsăturile cele mai pronunțate ale acestui autor s-a numărat întotdeauna consecvența, statornicia în a se lăsa influențat, îndeosebi de către apropiați.

În ziua aceea, lenevea, fizic și mental, la capătul dinspre larg al unui ponton construit din grinzi și scânduri de către proprietara micului hotel unde se cazase împreună cu câțiva prieteni. Stațiunea, una mediteraneeană, se numea Bodrum.

Hotelul și toate minunățiile lui - grădină tropicală, piscină cu bar, chioșcuri, separeuri, personal topless etc., tremurau ca un miraj în aerul fierbinte al amiezii iminente. Prietenii, organizați în cupluri, se bălăceau pe lângă pilonii pontonului, în marea de turcoaze, așteptând ora la care aveau să fie martorii unuia din ultimele evenimente importante ale mileniului: eclipsa totală din jurul orei 12:30. Când încep să te plictisească ofertele lumesti de divertisment, acelea pământene, abia atunci îți mai întorci privirea și spre cer. Asta-i viața.

Era 11:51.

Autorul Dănuț Ungureanu se simțea pregătit, la rândul lui, să întâmpine acest fenomen cosmic pe care toată lumea, inclusiv gașca lor, îl eticheta drept „extraordinar”, „fabulos”, „unic” (!), de câteva săptămâni încoace. Și mai ales la o bere,

căci așa se fac în zilele noastre astronomia, filozofia, politica, ori te-miri-ce de calitate.

Atitudinea lui se dovedea însă, cel puțin în universul gândurilor proprii, considerabil mai consistentă decât intenția de a-și pune pur și simplu ochelarii pentru a urmări astrul dispărând devorat de vârcolaci.

„Poate spațiul cosmic, își zicea dânsul ușor melancolic, să ne mai rezerve niște chestii cât de cât interesante, anul ăsta, că dacă-mi las nădejdea în Românică noastră... Am mai avut o mineriadă, parcă n-am fi fost deja obișnuiți cu de-astea... A venit Papa în vizită, săracul, la vârsta lui... Emilică, președintele, a dat liber la avioanele NATO... Acuma eclipsa asta... Să vedem ce-o mai fi și cu Y2K, bugul, gândacul mileniului, sau cum i-o mai zice, de Revelation... În ăla îmi pun speranțe, căci eclipsa, mie-n sută, n-o să aducă omenirii, civilizației, speciei noastre, ceva cu adevărat palpitant. Ceva demn de a fi consemnat în opera unui autor talentat, la vârsta deplinei puteri creatoare. Unul ca mine, de pildă.”

Cu o străfulgerare, își amintise clipa în care, prin '75, îi căzuseră ochii pe una din copertele revistei „Știință și tehnică”, la care era abonat. „Mai sunt numai 25 de ani până în 2000!” zbigera acolo un titlu cu litere de-o șchioapă, iar el se înfiorase în fața acestui adevăr copleșitor. Viitorul era colea.

(Bine, odată ce înaintaseră în vârstă, el și adolescenții din jurul lui se dezumflaseră în legătură cu viitorul ăsta și-l cam luau la mișto. Celebra melodie „Ani de liceu” a cuplului Bogardo/Enache nu mai zicea „noi, în anul două mii, când nu vom mai fi copii”, ci „noi, în anul două mii, când nu vom mai fi, copii...” Încă de-atunci prinsese gustul să șmecherească sensurile cu ajutorul virgulelor.)

Iar acum, în 11 august 1999, ofta descurajat, traversând el însuși o eclipsă interioară. În definitiv, la câte evenimente uluitoare, istorice, universale, la câte clipe astrale poate spera un autor în timpul vieții sale?

12:08.

Se încăpățâna să-și zică „autor”, nu „scriitor”, cum se autoînnobilau sumedenie de unii care cochetau cu însăilările de compuneri, gen „cum mi-am petrecut vacanța de vară”, numindu-le opere literare. Delimitarea de acești confrăți nedoriți era însoțită, poate, de speranța unei recunoașteri publice a modestiei sale, urmată de o reacție admirativă, la nivel global. Ulterior, îi mai venise mintea la cap.

„Două erori colosale am făcut la începutul acestei așa-zise cariere literare. Primo... N-am știut să mă lipesc de anturajele, găștile, bisericuțele și, da, mafiele potrivite. Secundo... Mi-ar fi folosit un pseudonim răsunător, penetrant, un motor puternic, o locomotivă în stare să tragă la deal, fără să gâfâie, vagoanele a treizeci, patruzeci de volume remarcabile. Viitoare, desigur.”

Autorul Dănuț Ungureanu.

„Parcă ar fi unul din numele alea născocite pe vremuri, prin benzile desenate din «Cutezătorii», pentru personajele pozitive. Tineri, frumoși, deștepți, cinstiți, curajoși, tot ce mai vrei dumneata.

Ca autor cu un asemenea nume sunteți condamnați să trăiți, tu și fătălăii tăi de treabă, în umbra personajelor negative care se pun contra omenirii. Ția au nume virile, bărbătești, promițând identități fascinante și ticăloșii captivante. Sachelarie, Zbrențea, Spânu chiar, ori, să zicem, inspectorul-șef Mizdrache al lui Eugen Barbu. Te ia cu fiori dacă doar le pronunți numele, darămite să mai și citești despre faptele lor reprobabile.”

Autorul Dănuț Ungureanu.

„Nu se iau premii cu așa ceva pe copertă. Și-așa, e o problemă mare cu premiile astea, de când lumea. Necazul e că se dau, nu se iau... Plus că, dacă vrei să fii luat în serios, trebuie să ai trei nume. Ion Luca Caragiale... Reiner Maria Rilke... Anton Pavlovici Cehov... Și pe la reuniuni, ori evenimente, să porți neapărat un fular boem, înfășurat neglijent pe gât...”

12:20.

„Poate fi scrisă cartea (opera) întregului, ceva echivalent cu atât de râvnita „teorie a întregului” la care salivează marii savanți ai lumii? Vezi bine că nu. Mai mult decât atât, e aproape imposibil să cuprinzi într-un amărât de volum tot ce te macină, tot ce te frământă, tot ceea ce ai vrea să transmiți. Și-atunci ești condamnat să scrii mai multe cărți în loc de una, două. Mult mai multe. Ori, pentru asta ai nevoie de timp, liniște și resurse (casă, masă, bani de buzunar, o băută din când în când, o ieșire în străinătate, o vacanță însoțită, un flirt, două, oho, câte și mai câte). Resursele înseamnă bani. Banii înseamnă prostituarea creatorului. Ptiu, drace, cine o mai fi scornit și tâmpenia asta?”

Prietenii ieșiseră din apă, înhățând prosoapele și niște doze de bere condamnate la răcoarea genții frigorifice, pe care le și executaseră, pătrunși de importanța a ceea ce avea să se petreacă. Apoi își puseseră ochelarii de soare, cu mișcări identice, ca și cum ar fi exersat pentru o scenă din „Misiune imposibilă”, și își ocupaseră locurile pentru șoul ce avea să înceapă curând. Unul urmând să reunească cei mai numeroși spectatori de când s-a pomenit observarea fenomenelor naturale. Dar o fi stat cineva să-i numere?

Deși i se părea ridicol să se holbeze deja pe cer, căci mai erau câteva minute bune înainte de a se petrece cu adevărat ceva, Dănuț Ungureanu urmase exemplul găștii.

„O eclipsă totală de soare... Ar părea momentul ideal pentru a porni să-mi povestesc isprăvile. Dacă nu eroice, căci s-a demonetizat rău și eroismul ăsta, măcar unele mai demne de laudă, de bun-simț. Să relatez întâmplări private, pe persoană fizică, fără să scornesc nimic, decât – vorba lui Huckleberry Finn, să mai pun și de la mine, pe ici pe colo – ia, o nimica toată. Numai că...”

Numai că existența autorului, ca și a altora, atâția, ca și a dumatiale, cinstite cititorule, e un șir nesfârșit de rutine, de obișnuințe, de repetiții. Cum zicea unul, la o beție filozofic-existențialistă: „Viața, mă, viața? Nu-i nimic de capul ei. Jumate retrăită... Jumate reamintită... Și-ncă jumate repovestită.”

Viețile noastre sunt, de fapt, paradisuri, ori mai bine zis iaduri de banalități.

Sunt gânduri, dorințe și speranțe, planuri, fapte – în toate nuanțele posibile de cenușiu, asortate cu bun gust plictisiei din ceasurile și zilele plumburii. Noroc că noaptea dormim.

12.30.

Eclipsă totală de soare.

După cum se așteptase, umbra Lunii își făcuse apariția la ora stabilită (ceea ce deja, în sine, era cât se poate de plictisitor), sub forma unei mizerii minuscule. O scamă la marginea discului incandescent, crescând treptat și enerwant de lent până ce acoperise astrul zilei, lăsând doar un inel subțire, insuficient pentru a lumina cum se cuvine marea, țărnul, pontonul, pe ei înșiși.

„Extraordinar!” „Fabulos!” „Unic!” se porniseră iarăși pasionații de fenomene astrale, moment în care Dănuț Ungureanu se deconectase automat de la realitatea înconjurătoare, preferând să se întoarcă la gândurile sale, cu mult mai palpitate. Căci dacă Soarele abia mai pâlpaia, în mintea

autorului se aprinsese „lumina orbitoare a Ideii”, dacă e să respectăm unul dintre cele mai banale clișee literare.

Îl fulgerase ideea creării celui dintâi *utopizor*, nu numai din istoria literaturii, ci chiar din întreaga istorie a omenirii. Ceea ce, la urma urmei, poate că era cam același lucru.

Apoi, Luna își văzuse mai departe de drumul ei cosmic, un stereotip de numai vreo patru miliarde de ani, iar o bună parte a omenirii răsuflase ușurată, văzând că se face ziuă la loc.

Și cu asta basta.

„Adică zici domnia ta... hm... zici domnia ta că te îngăduie turcul, în casă la dânsul, cu duium de clondire ce duhnesc de la o poștă a țuică, fără să te dea pe mâna *subașului*? Ori pe mâna «gaborului», cum vorbiți voi, în româneasca de-acum, pentru care atâta am meremetisit-o eu însumi pe cea veche, în vremea fanariotului?”

– Află, prea cinstite Ienăchiță, că lucrurile s-au schimbat mult din timpurile când colaborai la întocmirea primei condici de legi a țării, acea *Pravilniceasca condica*. Și, în primul rând, nu sunt țuici, ci licori mai sofisticate, unele din ele aduse de peste marea cea mare, din ținuturile găsite de genovezul Columb, dacă ai știință de dânsul.

„Să nu ne umflăm în pene cu ce știm fiecare, căci bine nu ți-a fi. Firește că am auzit de acel călător care a descoperit Lumea cea nouă a Americăi. Doar că abea ce m-am trezit la viață și încă sâmțesc o oarecare mahmureală. Ca să nu mai vorbim de sumedenia de informații noi pe care am a le rumega, precum și limba cea nouă ce sunt pe cale să o deprind. Și alfabetul, care văd că acuma e în întregime latinesc.”

– Departe de mine gândul de a te subestima, prietene. Dar cum se face că, dintre toate personajele cărora le-am dat viață de-a lungul și de-a latul firavei mele cariere, mă rog, o viață imaginară, taman tu te-ai ivit din neant pentru a-mi sta alături în încercările ce urmează?

Ienăchiță Văcărescu cercetase împrejurimile, ajutându-se de ochii autorului, firește, căci el însuși era numai un abur în mintea acestuia. Asta în ciuda faptului că purta, potrivit rangului său, cum bine îl înfățișase George Călinescu, „*gugiuman de samur pe cap, anterior de sevaiu roz-gălbui, încins cu ghiar, în care sta înfipt un hanger cu mâner de smalț albastru și cu pietre scumpe, pe deasupra contăș verzui de culoarea jaspului, îmblănit cu samuri.*”

Nu vedea, așadar, nimic altceva afară de ce vedea și Dănuț Ungureanu. Terasa pustie a micului hotel turcesc, împădurită cu nenumărate ghivece și hârdaie în care viețuia palmieri, leandri, mirt și trandafiri; marea ca un macat azuriu, cam șifonat, în firul căruia sclipeau ultimele raze de soare dinaintea asfințitului; o insulă, nu prea mare, rupând orizontul; și colea, aproape, pe marginea havuzului de-i zice mai nou *piscină*, ferește-mă Doamne, puderie de muieri despuiate, tolănindu-se, frecându-se și pipăindu-se fără pic de rușine...

Oftase adânc.

„N-am mai stat la sfat, noi doi, *arhonda*, să tot fie de la «Orgasmul muzei», cartea aceea a ta, ce ți-a pricinuit atâtea belele, aducând vorba, cu maximă imprudență și poate trufie, despre metehnele unora mai mari ca tine, pe care te-a mâncat în... să-i zgândări.”

– A, romanul ăla... Măcar dacă l-ar fi băgat careva în seamă, vreo revistă, vreun critic. Ți-ai găsit! Dar belele, ce-i drept, am avut din cauza lui. Cât ai clipi m-am și pomenit pe o listă neagră. Nu știi matala ce-i aia, un fel de mazilire.

„N-am știință și nici că voi să am. Cât despre adusul la viață, se vede treaba că între toți nevolnicii pe care i-ai plăsmuit în scrierile tale eu oi fi fost ăl mai cu moț, ori mai interesant. Ori te pomenești că am fost alesul acestui fenomen cosmic căruia tocmai v-ați închinat cu toții, oameni și dobitoace, această acoperire vremelnică a astrului zilei.”

– Teorii de boier, deh...

„Află, măi băiete, înainte să ne luăm peste picior, că eu chiar am fost *vel comis*, apoi *vel caminar*, de trei ori *mare vistier*, *caimacan*, *spătar*. Ca să nu mai zic că știu vorbi greaca antică și modernă, slavona veche, de biserică, turca otomană, araba, persana, franceza, germana și... și... italiana.

– Să mă ierți, Ienăchiță...

„Și care-mi este răsplata pentru o viață întregă ce-am pătimit în slujba propășirii neamului și-a limbii sale, pe care altminteri văd că o batjocoriți cu toții în zilele acestea? Slujbula de două parale cu care mă ademenesti, vrednică poate de cea mai prostănacă dintre slugile mele. Anume a ține o anume rânduială a născocirilor tale, a le lustrui, a le chivernisi, ce mai încolo și-ncoace, a face din rahat un bici care să mai și plesnească. Cum oare i-ai zis acestei năzbâții în care m-am trezit parte fără să vreau?

– N-aș zice că-i chiar o năzbâtie, îngăimase Dănuț, ci mai degrabă un sistem. Un sistem care, utilizând resursele proprii ale creierului, reconfigurându-le și optimizând, într-o armonie eficientă cu memoria și experiența, dar și cu puterea de neimaginat a imaginației...

„Ei? Ei? Mult ai să mă mai ametești, precum găscă îndopată cu grăunțe muiate-n vin de Drăgășani? Dă-o pe româneasca pe care o pricep, dacă vrei să ne-nțelegem și să ducem o treabă la bun sfârșit.”

– Într-adevăr, cinstite mare spătar, nu-i vorba doar de a ține scrierile mele în bună rânduială, ci și de a le reface

în forma cea mai bună. Iar dacă, știu și eu, pe ici, pe colo, găsești de cuviință că s-ar potrivi altceva, nu te sfi. Știi prea bine, ca autor legendar ce te afli tu însuși, că una dintre cele mai mari spaime a celui ce mângălește pe hârtie este aceea că nu a atins, ori măcar s-a apropiat de formula desăvârșită a operei sale. Fie ea ditamai cronică, ori un vers cât puricele. Că ar mai fi putut insista, dar, de cele mai multe ori din plictiseală și oboseală s-a oprit la un pas de scrierea perfectă, care...

„Care l-ar fi făcut nemuritor, bla-bla-bla... Vorbe goale. Te oprești unde-ți poruncesc Bunul Dumnezeu și muzele. Și-o nestemată se fărâmă, ori se urâțește dac-o freci prea mult, din fudulie și deșartă nădejde la mai bine decât binele.”

– Drept să-ți spun, s-a cam dus vremea romanticilor visători în actul creației și al postcreației (ăsta-i un termen pe care l-am inventat eu însumi). Nemuritor... muze... nestemată... Treburile scrisului sunt abordate acum mai practic, mai... *pragmatique*, vorba franțuzului. Turmele de scriitori încep a-și îndrepta privirile către ceva care-i zice inteligență artificială și care, cred ei, va face toată treaba urâcioasă. Rămâne ca unii ca mine și alți amărăți asemenea mie să ne fudulim doar cu ideile pe care le credem geniale, că altminteri n-avem încotro.

„Păi dacă-i pe-așa, de ce nu vorbești cu *artificia* asta, să te dai pe mâna dânzei, în loc să trezești din dulce somn un bătrân de două sute și șaiszeci de anișori?”

Adică să nu-și fi dat și singur seama, să nu fi înțeles, ditamai învățatul, om cu carte cât un popor întreg? Mai degrabă aștepta să-i mărturisească autorul Dănuț Ungureanu ce și cum, nevoia de dânsul, de firescul omenesc, chiar dacă acela ar fi numai o țesătură de plăsmuiri. Să-i facem atunci pe placul inimii.

– Noi amândoi suntem împreună, prietene Ienăchiță. Tu ești al meu, să nu-ți fie cu supărare, iar eu sunt al dumi-tale. Legați până la moarte, dacă nu ți se apleacă de la dulce-găriile acestor vorbe. Eu unul n-am nicio tragere de inimă să mă întovărășesc cu o lighioană ca aceea.

„Prea bine atunci”, răspunseseră moale fostul *vel comis*, apoi *vel caminar*, de trei ori *mare vistier* și *caimacan*. „Aproape că m-ai împlânzit. Dar dacă e să ascuți părerea mea, ești tu cu tine, nu cu mine, nu cu altcineva. Așa că în loc să zic «părerea mea», mai potrivit ar fi «a ta». Hai, că m-am încurcat și eu. Te-ai oboșit la minte de-atâta gândire fără folos și-acum îți pare că eu exist cu adevărat și că mă poți pune la treabă ca pe un slujbaş harnic, în vreme ce tu ai să huzurești. De fapt, tot mătăluță o să-ți bați capul, vai și-amar...”

– N-o să huzuresc, se încontrase rușinat autorul Dănuț Ungureanu. Câtă vreme mă vei ajuta cu cele ce s-au scris până acum, eu voi cerceta pentru cele ce vor să vină, dar deocamdată stau ascunse. Iar dumneata ești cât se poate de adevărat, aici între ale mele, pe care cumva le-am rearanjat într-un sistem, într-un aparat capabil să mă ajute. Ești interfața, legătura mea cu acest aparat. Ia fii atent aici... Gândește-te la ceva, la orice. Nu-mi spune despre ce e vorba.

O vreme, nu prea mult, rămăseseră tăcuți.

– Ei, la ce te-ai gândit?

„M-am gândit la Pitulicea, țiganca, ce-mi cânta, la vremea noastră, de dor și de dragoste și care mă striga mereu «vere spătare», stârnind râsetele tuturor.”

– Aha, vezi?, se bucurase autorul. Mie nu mi-a trecut nici frântură prin cap unde ai fi putut zăbovi tu cu amintirile. Asta înseamnă negreșit că ești slobod de mine, chiar dacă viețuiești în mintea mea.

„În sistem” îl zeflemisise Ienăchiță Văcărescu. „Păi asta nu demonstrează nimic. Ai fi imitând și tu pe Vișnu ăla, al neamurilor indiene, care, nemairăzbind să le facă pe toate în lumea asta, s-a împărțit în fel și fel de *avatare*. Însă nici nu mai contează, de vreme ce ești atât de încredințat că ajutorul meu e de neprețuit. Spune-mi, înainte să mă dedau trebii, ce rang am eu în scorneala asta a ta? Mare Ban? Mare Vornic? Și cum i-ai zis bazoniceii?”

Dănuț Ungureanu simțise însă afecțiunea din spatele zeflemelei.

– I-am zis... ăă... I-am zis... *utopizor*, spusese încându-se, căci cuvântul rostit căpăta o nuanță de ridicol pe care n-o sesizase când îi bubuise în cap Ideea care avea să-i schimbe existența. *Utopizor* i-am zis.

„Iaca ce mai vorbă...” se prăpădise de râs Ienăchiță. „Numai niște venetici s-ar fi putut gândi la așa ceva. Ți-o fi fost mintea la «Utopia» a lui Morus. Dacă-i pe-așa, află că rău ai făcut, căci ăla a fost scurtat cu un cap de domnitorul lui.”

– E drept că m-a ispitit un pic asocierea, fiindcă am avut, așa, o presimțire că vei face din lumea scrierilor mele o lume perfectă...

„Prostii! N-are nimic de-a face Sulla cu prefectura. Păi dacă tot te lași pe mâna mea cu suma fantasmagoriilor tale, *arbondă*, de ce nu mi-ai spus, de pildă, *fantasmazor*? Uite, ăsta-i un cuvânt potrivit pentru un rang. E mai din vremea mea... mai respectabil... mai... boieresc. Ian auzi-l numa cum sună: *fan-tas-ma-zor*...”

Și *fantasmazor* rămăsese.

– Ei, ne-apucăm de lucru?

„Dar ce, ne grăbim ca fata mare la măritiș? Mărturisești tu însuși că nu-i treabă de două parale aceea cu care mă împovărezi. Așadar cere chibzuință, temeinicie, planuri...”